

Abraham op de proef gesteld

door: P. Fuzier

Genesis 12 - 25

Inleiding

De bijbel geeft ons het levensverhaal van veel mannen van God; niet alleen om onze belangstelling te wekken, maar voor alles om ons te onderwijzen. Want “alle Schrift is door God ingegeven en nuttig om te leren, te weerleggen, te verbeteren en te onderwijzen in de gerechtigheid” (2 Tim. 3:16). Onder al die verhalen biedt het leven van Abraham¹ de meeste lering. Abraham behoort met Mozes en met David tot die mannen Gods van het Oude Testament, over wie het meest staat geschreven in het Nieuwe Testament. Dat zou ons het belang moeten tonen van Abrahams geschiedenis. Zeker is zijn leven ook vaak overdacht, en altijd met veel nut. Talrijke geschriften zijn beschikbaar als hulp voor iemand die Genesis 12–25 aandachtig wil overdenken; en wij kunnen dat niet genoeg aanmoedigen. Het is nu niet de bedoeling om alle etappes van het lange leven van Abram te overdenken. Wij willen ons beperken tot enkele bijzondere omstandigheden in verband met dit onderwerp, zonder uit het oog te verliezen dat de geschiedenis van Abraham het *hele* leven van een gelovige illustreert.

Nadat Paulus in de brief aan de Romeinen de zondige staat van de mens heeft aangetoond, zegt hij: “(...) *er is geen onderscheid. Want allen hebben gezondigd en komen te kort aan de heerlijkheid van God*” (Rom. 3:23). Daarna zien wij hoe God Zijn betrekking met de mens, die verstoord was door de zonde, heeft kunnen herstellen. Tot Romeinen 5 is dit het thema: de rechtvaardiging door het geloof. Het redmiddel is dat wij “om niet gerechtvaardigd worden door zijn genade, door de verlossing die in Christus Jezus is. Hem heeft God gesteld tot een genadetroon door het geloof, in zijn bloed, tot betoning van zijn gerechtigheid wegens het voorbij laten gaan van de zonden die tevoren hadden plaatsgevonden onder de verdraagzaamheid van God; tot betoning van zijn gerechtigheid in de tegenwoordige tijd, opdat Hij rechtvaardig is en hem rechtvaardigt die op grond van geloof in Jezus is” (Rom. 3:24-26).

De rechtvaardiging door het geloof was geen nieuwe leer. Paulus noemt in Romeinen 4 twee voorbeelden, en wel van Abraham en David. Dit spreekt bijzonder tot de Joden, omdat de beloofde Messias de Zoon van

David en de Zoon van Abraham was (Matt. 1:1). De apostel laat zien dat Abraham en David zelf gerechtvaardigd zijn door het geloof, niet door werken. Hij brengt twee belangrijke punten naar voren in verband met de rechtvaardiging.

- Abraham is gerechtvaardigd doordat hij God geloofde (Rom. 4:3).
- David is gerechtvaardigd doordat hij zijn zonde aan God heeft beleden (zie Ps. 32:5). In Romeinen 4:7-8 worden de eerste twee verzen van deze psalm geciteerd.

Iemand wordt dus gerechtvaardigd, doordat hij God heeft geloofd en zijn zonden heeft beleden. Dan wordt hij welgelukzalig geprezen en behoort hij tot het nageslacht van de gelovige Abraham. Abraham wordt betiteld als *de vader van allen die geloven* (Rom. 4:11-12). Zo schrijft de apostel in Galaten 3:6-7 ook: “*Zoals Abraham God geloofde en het werd hem tot gerechtigheid gerekend. Erkent dan, dat zij die op grond van geloof zijn, zonen van Abraham zijn*”. Het geloof van Abraham steunde op het woord dat God had gesproken. *Ons* geloof steunt op het werk dat op het kruis is volbracht. Zowel het ene als het andere verzekert een complete rechtvaardiging, want beide hebben hetzelfde karakter: “*Het is echter niet alleen ter wille van hem geschreven dat het hem werd toegerekend, maar ook ter wille van ons, wie het zal worden toegerekend, ons die geloven in Hem die Jezus onze Heer uit de doden heeft opgewekt, die overgegeven is om onze overtredingen en opgewekt om onze rechtvaardiging. Wij dan, gerechtvaardigd op grond van geloof, hebben vrede met God door onze Heer Jezus Christus*” (Rom. 4:23-5:1).

Werken van de wet zullen een mens nooit in staat stellen het heil te verdienen. Maar iemand die gerechtvaardigd is door het geloof – zonder werken – wordt wel vermaand goede werken te doen om zo getuigenis af te leggen van de echtheid van zijn geloof. Om dit te illustreren kiest Jakobus óók het voorbeeld van Abraham (Jak. 2). Abraham geloofde God, toen hem in Genesis 15 een belofte werd gedaan, en dat werd hem tot gerechtigheid gerekend. Toen God hem daarna vroeg zijn zoon Isaak op te offeren, door wie de belofte zou worden vervuld, toonde Abraham een volledig vertrouwen in God en liet hij uit zijn werken

zijn geloof zien (Jak. 2:14-26). Het voorbeeld van Abraham in Genesis 15 en 22 illustreert dus deze beide grondwaarheden:

- Rechtvaardiging door het geloof, zonder werken van de wet.
- Het doen van werken, om getuigenis af te leggen van het geloof dat iemand bezit.

Maar wij vinden in het hele leven van deze man Gods omstandigheden tot lering voor ons. Abraham is dikwijls op de proef gesteld gedurende zijn lange pelgrimsleven. De beproevingen werden door God gezonden, of door Hem toegelaten (dat zou men ook wel indirecte beproevingen kunnen noemen), en ten slotte werd de aartsvader aan het eind door God Zelf op een directe manier beproefd. De overdenking van Genesis 12-22 zal ons laten zien hoe hij deze verschillende beproevingen heeft doorgemaakt. Laten we meteen erbij zeggen dat er in zijn leven, naast glorieuze overwinningen van het geloof, diverse tekortkomingen zijn geweest. Er is slechts één Persoon voortdurend Overwinnaar geweest in de weg van het geloof. Dat is Hij op wie Paulus ons aanraadt het oog gericht te houden: “Jezus, de overste Leidsman en de Voleinder van het geloof” (Hebr. 12:1-3). Als het Woord van God, naast dit enige volmaakte Voorbeeld, ons het leven van grote mannen voorhoudt, dan gebeurt dat opdat wij onszelf daarin zouden herkennen als “mensen van gelijke beweging als wij” (Jak. 5:17). Wij zien hoe wijzelf zijn, met al onze zwakheden, opdat wij zouden opmerken hoe God door alles heen aan het werk is om vrucht voort te brengen tot Zijn eer.

God stelt ons op veel manieren op de proef. Kunnen we in feite niet zeggen dat *al* onze omstandigheden, van Gods kant gezien, ertoe dienen om ons op de proef te stellen? De beproeving kan meer of minder opvallend zijn, ze is daarom niet minder reëel, zelfs in omstandigheden die ons van weinig belang schijnen. Want juist in de kleinste bijzonderheden blijkt of wij trouw zijn. Dat vergeet men helaas al te vaak. Als wij de door ons afgelegde weg bekijken, moeten wij toegeven dat er ook bij ons hoogtepunten en dieptepunten zijn te vinden. Misschien wel meer *dieptepunten* dan *hoogtepunten*, terwijl het Gods bedoeling is dat *al* onze omstandigheden aanleiding zouden geven om te laten zien dat wij Hem kennen en toebehoren, dat wij Hem vertrouwen, Hem liefhebben en beseffen dat Hij voldoende voor ons is! Laten wij daarom deze praktische les leren, als wij verschillende gebeurtenissen uit het leven van Abraham overdenken. Onze omstandigheden zijn zeker anders dan de zijne. Maar wij kunnen belangrijke beginselen ontdekken in de verhalen van Genesis, beginselen die wij kunnen toepassen in ons leven van alledag.

De roeping

Abramⁱⁱ is het beeld van de gelovige, die gerechtvaardigd is op grond van geloof en die zijn geloof toont uit zijn werken. Hij illustreert ook onze

verkiezing en roeping. De gelovige is door God geroepen om in deze wereld een hemelse vreemdeling te zijn. Wat ons betreft worden deze waarheden uiteengezet in de brief aan de Efeziërs:

(a) de uitverkiezing vóór de grondlegging van de wereld (Ef. 1:4);

(b) het bezit van een hemelse erfenis, waarvan wij het onderpand al hebben ontvangen, nadat wij gelooft hadden (Ef. 1:13-14).

Handelingen 7:2-5 beschrijft in weinig woorden de roeping die de God der heerlijkheid tot Abram richtte, toen hij nog in Mesopotamië was. Het oponthoud in Haran wordt ook genoemd, vanwaar hij na de dood van zijn vader Terach werd overgebracht naar Kanaän. Hij werd ertoe geroepen zijn land, zijn familie, en het huis van zijn vader te verlaten, want in géén van deze kringen kreeg God de eer die Hem toekwam (Gen. 12:1). Abram moest waar maken wat er staat in Lukas 14:26, nl. dat men moet kiezen tussen de natuurlijke banden en de roeping van God. Natuurlijke banden zijn zo vaak een verhindering om aan Gods roeping te voldoen! Dat overkwam Abram en het hield hem in Haran, totdat God door zijn vader weg te nemen de band verbrak die hem verhinderde zijn reis naar Kanaän voort te zetten. In Kanaän aangekomen gaf Hij hem geen erfdeel, zelfs geen voetbreed. Hij beloofde het hem tot een bezitting te geven en aan zijn zaad, toen hij nog geen kind had (Hand. 7:5). In het land dat zijn nageslacht later zou bezitten was hij een vreemdeling, net zoals de gelovige in deze wereld dat is. De wereld staat nu nog onder invloed van Satan en zijn machten (daarvan spreken de Kanaänieten, Gen. 12:6). Maar Christus zal spoedig Zijn gezag vestigen, terwijl Hij ons met zichzelf in Zijn regering zal verbinden. De tent van Abraham is kenmerkend voor zijn positie als vreemdeling in het land. Het altaar toont zijn karakter als aanbieder (Gen. 12:7-8).

Hier vinden we de eerste beproeving van Abram. De HERE had hem verkoren en geroepen om uit Ur te gaan en naar Kanaän te trekken: “*Het land dat Ik u wijzen zal.*” Want er is wat hemzelf betreft geen sprake van het bezitten van het land (Gen. 11:31;12:1,7). Hoe doorstaat hij deze test? Hij ging heen zoals God hem had gezegd (Gen. 12:4; vgl. Hebr. 11:8). Hebreeën 11 gaat stilzwijgend aan de periode te Haran voorbij. Zoals trouwens van alle geloofshelden worden er in dit hoofdstuk geen negatieve dingen van hem vermeld. Dit laat ons zien hoe hij door het geloof verwerkelijkte wat God hem opdroeg: “*Door het geloof gehoorzaamde Abraham toen hij geroepen werd, om uit te gaan naar de plaats die hij als erfdeel zou ontvangen; en hij ging uit zonder te weten waar hij komen zou. Door het geloof verbleef hij als vreemdeling in het land van de belofte als in een vreemd land en woonde in tenten*” (Hebr. 11:8-9).

Laten wij deze eerste les onthouden. Wij worden net zoals Abraham vermaand gehoor te geven aan de hemelse roeping. Wij zijn geroepen door heerlijkheid en deugd (2 Petr. 1:3), geroepen met een heilige

roeping (2 Tim. 1:9), een hemelse roeping (Hebr. 3:1). Wij worden vermaand op het niveau te wandelen van de roeping waarmee wij geroepen zijn (Ef. 4:1), en te verwerklijken dat wij vreemdelingen en bijwoners zijn (1 Petr. 2:11). Evenals Abram gehoor heeft gegeven aan wat God van hem vroeg, laten wij dat ook doen. Laten wij geen andere dingen hebben dan een 'tent' en een 'altaar', dat zou voldoende voor ons moeten zijn. Op die manier laten wij zien dat wij niet van de wereld zijn, zoals de Heer Zelf ook niet van deze wereld was.

Hongersnood in het land

Hoewel de Meester in alle dingen volmaakt geweest is, hebben de geloofshelden die ons als voorbeelden worden voorgelaten, allemaal hun gebreken gehad. *"En er was hongersnood in dat land"* (Gen. 12:10). Dat was de tweede test voor Abram. Als wij kijken naar deze man Gods, die hemelse vreemdeling, die alleen een tent en een altaar had, dan leek zijn gedrag heel goed. Maar wat was de realiteit? God kon door de schijn niet bedrogen worden en wilde de werkelijke toestand van het hart openbaren. Hoe zou Abram zich gedragen in dit land waar hij als vreemdeling vertoefde, waar hij alleen een tent en een altaar had, als de eerste levensbehoeften zouden ontbreken? Zijn gedrag zou laten zien of de schijn in overeenstemming met de werkelijkheid was.

Ongetwijfeld kon Abram het vreemd vinden deze tegenslag te krijgen, terwijl hij toch gehoorzaam was geweest en zijn geloof had laten zien. Hij zou zich kunnen afvragen of hij niet misschien een verkeerde weg had ingeslagen. Of de vijand zou hem dit misschien wel influisteren? Tegenslag en oefeningen ontbreken niet op de weg van het geloof en van de gehoorzaamheid. Dat is de tucht waaraan de Vader ons als Zijn kinderen onderwerpt, en dit is tot ons nut en omdat Hij ons liefheeft. Deze tucht geeft ons meer zelfkennis en opent onze ogen voor dat wat wij anders niet zouden zien. Als wij onze afwijkingen zien, kunnen wij die oordelen voor God en op die manier deel krijgen aan Zijn heiligheid. Dat is een zaak van droefheid op dat moment. Maar als wij de tuchtiging verdragen, geeft zij daarna een vreedzame vrucht van gerechtigheid. Dat is wat God op het oog had toen Hij de moeilijkheid toeliet (Hebr. 12:4-11). Deze tucht kan ons echter de moed doen verliezen. De vijand zal ons wijsmaken dat wij niet op de goede weg zijn, wanneer wij tuchtiging ons deel is, net zoals hij dat bij de Hebreëen probeerde.

Wij kunnen de vurige pijlen die op ons afkomen alleen doven met het schild van het geloof (Ef. 6). Als wij de gehele wapenrusting van God niet hebben aangedaan, vooral het schild van het geloof, dan zullen wij groot gevaar lopen ons door de tegenstander te laten misleiden. Als wij dan in omstandigheden komen zoals Abram in Genesis 12, zullen wij hulp en voedsel gaan zoeken in de wereld. Maar dat is een miskenning van onze plaats als vreemdelingen en bijwoners hier op

aarde. In deze situatie schoot Abram tekort. Hij trok naar Egypte om daar als vreemdeling te vertoeven (Gen. 12:10). Trekken naar en verkeren in Egypte: daarin ligt een zedelijke betekenis. Zich naar Egypte begeven, als beeld van de wereld met zijn rijkdommen en eigen hulpbronnen buiten de zegen die van boven komt, dat betekende voor de aartsvader het niveau verlaten waarop God hem had gebracht. Het was een afdalen naar het niveau van Egypte, terwijl hij als hemelse vreemdeling in Kanaän verbleef. Natuurlijk was het in die dagen heel gewoon om naar Egypte te trekken. Dat was zelfs verstandig. Abram volgde de gewone gang. Getest door de omstandigheden, door God toegestaan, nam hij de manier van doen van de wereld over, de gewoonte van de mensen van het land waarin hij als vreemdeling woonde. En hoe vaak zijn wij hem in dit opzicht niet gevolgd, tot onze eigen schade en schande!

Maar men zal zeggen: Heeft Abram geen voorspoed in Egypte gekend? Kreeg hij daar geen schapen, runderen, ezels, slaven, slavinnen, ezellen en kamelen? (Gen. 12:16). Werd hij toen niet zeer rijk aan vee, zilver en goud (Gen. 13:2)? Zeker, maar stoffelijke voorspoed is niet altijd het teken van Gods gunst en van géestelijke voorspoed. Dikwijls is het zelfs het tegenovergestelde. Het was voor Abram beter geweest hongersnood te lijden in Kanaän, dan af te dalen naar Egypte om daar te verblijven en rijk te worden! In de hongersnood had hij kostbare bewijzen kunnen krijgen van de zorg en trouw van Hem die de Zijnen nooit vergeet, die het geloof alleen beproeft om rijkelijk te voorzien in de verwachting van dat geloof. Hij had kunnen zeggen wat David uitsprak in psalm 23. Maar hij overdekte zich met schande in Egypte, zelfs tegenover Faraoⁱⁱⁱ die hij bedroog. Op een verkeerde stap volgt altijd een andere stap, meestal meerdere verkeerde stappen.

Na zijn besluit om naar Egypte te gaan, dacht hij onderweg al na over een list die hij zou gebruiken vanwege zijn vrouw Sarai^{iv} (Gen. 12:11-13). Hulp zoeken bij de wereld houdt het gevaar in dat men onder haar macht komt en blootgesteld wordt aan haar geweld en hebzucht. Brengen wij onszelf ook niet vaak in dergelijke omstandigheden, in een situatie waar wij list en leugen gebruiken om aan het gevaar te ontkomen? Of het nu reëel is of niet. Dat komt doordat wij onze eigenlijke plaats hebben verlaten om onze positie in stoffelijk opzicht te verbeteren, en hulp of gunst in de wereld te zoeken in plaats van in het geloof op God te vertrouwen, die Zijn beloften heeft gedaan en getrouw en machtig is om die te vervullen.

De volmaakte Mens werd net zoals Abram op de proef gesteld: *"Toen werd Jezus naar de woestijn omhoog geleid door de Geest om verzocht te worden door de duivel. En nadat Hij veertig dagen en veertig nachten had gevast, kreeg Hij tenslotte honger"* (Matt. 4:2). De wereld als het terrein van Satan biedt hulp aan, zoals Egypte dat deed aan Abram. De duivel verzocht de volmaakte Mens: *"En de verzoeker kwam en zei tot Hem: Als U Gods Zoon bent, zeg dan dat deze stenen broden moeten worden"*. Hij was de Zoon van God,

maar Hij was op aarde gekomen als *afhankelijk Mens*. Met Hem begon de geschiedenis van de mens als het ware opnieuw, en Hij zou de plaats van afhankelijkheid en gehoorzaamheid *niet* verlaten. Misschien moeten wij lijden, als wij weigeren wat de wereld ons aanbiedt. Abram zou geleden hebben in de hongersnood, als hij in Kanaän was gebleven in plaats van naar Egypte te trekken. Jezus heeft *geleden* toen Hij verzocht werd (Hebr. 2:18). Hij *had* honger, maar Hij heeft het lijden verdragen – het *lichamelijke* lijden en in nog hogere mate het *geestelijke* lijden. Hij ging liever een weg van afhankelijkheid en geloof en kwam als Overwinnaar uit de beproeving: “*En Jezus antwoordde hem: Er staat geschreven: Niet van brood alleen zal de mens leven, maar van alle woord van God*” (Luk. 4:4). Wat een tegenstelling met de rijkdommen door Egypte aan Abram aangeboden, met alles wat de wereld ons kan geven!

Abram had het pad van het geloof verlaten, hij had ook geen vooruitgang geboekt in Egypte. Integendeel, zijn gedrag werd zelfs door de wereld afgekeurd en Farao stuurde hem het land uit (Gen. 12:18-20). Wat een schande voor de man Gods! Wat een oneer is het voor een gelovige, als hij zijn hulp in de wereld zoekt, van de ene zwakheid in de andere valt en zelfs door ongelovigen wordt berispt! Maar bovenal: wat een oneer voor de Heer! Gods genade kwam echter tussenbeide voor Abram, hoewel Farao hem uit Egypte verjaagde. Ongetwijfeld gebeurde dat om sterker tot het geweten van Abram te spreken, om hem te laten voelen dat hij was afgedwaald.

Toen Abram zijn fout had geoordeeld, trok hij op uit Egypte. Terwijl hij aan het einde van Genesis 12 door Farao werd weggezonden, trok hij aan het begin van Genesis 13 zelf op uit Egypte. Dat zijn twee *verschillende* gezichtspunten. Het feit dat Abram optrok, hield het oordeel in over zijn falen en was in zekere zin een vooruitgang. Een weg die omhoog gaat, is in het algemeen gesproken een moeilijke weg. Ongetwijfeld was dat ook zo voor Abram, na de vernederende ervaring in Egypte. Maar de genade bracht hem in Kanaän terug, en wel naar de plaats waar zijn tent eerst had gestaan, de plaats van het altaar dat hij daar vroeger gemaakt had. Zo vond Abram zijn oorspronkelijke plaats terug: zijn tent, zijn altaar, zijn ware karakter van vreemdeling en aanbidder in het land van de belofte. Hij hervond de gemeenschap met God, waarvan hij in Egypte niet kon genieten – daar had hij geen altaar. En Abram riep daar de naam van de HERE aan (Gen. 13:1-4). Wonderbare genade van onze God, die degene zoekt die afgedwaald is en hem terugbrengt, die opricht wie gevallen is en hem de vreugde van de gemeenschap hergeeft.

Herderstwisten

God ging Abram toen door een andere omstandigheid beproeven. De twist tussen de herders van Abrams vee en Lots vee^v openbaarde zowel de toestand van het hart van Abram als van Lot. De twist zelf *veroorzaakte* niet

het verlangen bij Lot om rijkdom te verwerven, net zo min als hij afhankelijkheid en geloof bij Abram voortbracht. De twist *openbaarde* die alleen. Twist en scheuring zijn altijd heel verootmoedigend voor ons, maar God bedient zich ervan om de toestand van het hart te laten zien. Het is dikwijls de oorzaak van veel ellende, maar het is slechts een secundaire oorzaak. Let wel: er bestond niet de minste twist tussen Abram en Lot zélf (Gen. 13:8-9), maar tussen de herders van Abram en die van Lot. Hoe waar is het dat God gebruik maakt van al onze omstandigheden om ons te beproeven en de toestand van ons hart te laten zien; zelfs van omstandigheden die ons niet rechtstreeks aangaan, maar anderen betreffen met wie wij meer of minder verbonden zijn.

Lot zag de groene vlakke van de Jordaan en zonder te aarzelen, zonder Gods leiding te vragen, zonder er zelfs aan te denken dat deze leiding nodig was, maakte hij zijn keus! Laten wij dit de rechtvaardige Lot niet al te zwaar aanrekenen (2 Petr. 2:7), wij hebben dikwijls net zo gehandeld. Terwijl hij hier geen ogenblik aarzelde in zijn keus, aarzelde hij later wel toen hij Sodom^{vi} moest verlaten, de stad die door het oordeel zou worden getroffen en waaruit God hem wilde redden (Gen. 19). Abram koos niets. Hij eiste de rechten, die zijn leeftijd hem gaf, niet op. Hij liet zich niet op zijn positie als Lots oom voorstaan. Hij accepteerde wat Lot hem overliet. Lot mocht zich meester maken van het rijkste deel van het land.

Nu kwam het erop aan! Abram had wel een les geleerd door zijn laatste beproeving. Hij had begrepen dat er geen enkele overeenkomst bestond tussen de rijkdom van Egypte en de géestelijke rijkdom die God hem gaf. Is het niet zo dat als wij traag zijn in het leren van de lessen die God ons geeft, wij ze snel weer zijn vergeten? Als wij opnieuw op de proef worden gesteld, gedragen wij ons alsof wij nog geen enkele ervaring hebben gehad. Beproefd door Egypte begreep Abram echter onmiddellijk wat God van hem verwachtte. Was God voldoende voor hem? Of had de stoffelijke voorspoed meer waarde in zijn oog? Op die vraag moest hij nu door zijn *daden* antwoord geven. Zijn wij ook niet vaak op die manier beproefd? Hoe hebben wij daarop gereageerd, niet met de lippen maar door onze manier van handelen? Wat hebben wij getoond na te jagen? Het Koninkrijk van God en Zijn gerechtigheid, of stoffelijke welvaart? Wij kunnen niet geestelijk groeien als wij stoffelijke dingen najagen. Deze beproeving geldt voor ons allemaal, oud en jong, wat onze plaats en wat onze behoeften ook zijn. Dikwijls komt deze vraag aan het *begin* van het geestelijk leven om te openbaren wat er in het hart van een jonge gelovige is. Zeker, het is normaal en begrijpelijk dat een jonge man of vrouw die plaats probeert te krijgen, die op de makkelijkste manier de levensvoorwaarden verzekert. Maar kan men zegen verwachten in deze wereld, als de weg is gekozen in onafhankelijkheid van God? Denk aan Lot. Het is dwaas dat te denken! Wat God van ons vraagt is éérst het zoeken van Zijn Koninkrijk (Matt. 6:33). In Romeinen 14:17-18 vinden wij de kenmerken daarvan. Al het andere zal erbij

gegeven worden, nl. de noodzakelijke stoffelijke dingen voor het leven in deze wereld (Matt. 6:24-34). Ik zou jongeren die met deze moeilijkheden kampen, willen aanmoedigen de vermaning en belofte van Matteüs 6:33 te onthouden. Niemand kan twee heren dienen. Het is een absolute onmogelijkheid. Het wordt door de Heer onderstreept; want hij zal de een haten en de ander liefhebben, de een aanhangen en de ander verachten. Je kunt niet God dienen en de Mammon, d.i. je hechten aan stoffelijke rijkdommen. Het najagen daarvan en je levensdoel daarvan maken, betekent in feite een slaaf ervan te zijn en God te verachten, doordat je geen waarde hecht aan het verheven voorrecht Hem te kennen, Hem te dienen en Hem de plaats in je leven als gelovige te geven die Hij waard is.

De houding van Abram na de herderstwisten openbaarde de toestand van zijn hart. Hij wachtte op de HERE om van Hem te ontvangen wat goed was in Zijn ogen. Zoals David het later profetisch zei, en zoals alleen onze Heer het volmaakt heeft kunnen zeggen, zo had Abram het ook kunnen zeggen: *“De smarten van hen die een andere God begiftigen, zullen vermenigvuldigd worden; ik zal hun drankoffers van bloed niet offeren, en hun namen op mijn lippen niet nemen. De HERE is mijn erfdeel en mijn beker; Hij onderhoudt mijn lot. De snoeren zijn mij in liefelijke plaatsen gevallen; ja, een schone erfenis is mij geworden”* (Ps. 16:4-6).

Op uitnodiging van de HERE hief hij zijn ogen op en overzag hij het land van de belofte, dat hij zou kunnen doorwandelen in de lengte en in de breedte. Hij mocht wonen bij de terebinten van Mamre, bij Hebron, en een altaar voor de HERE bouwen. Wat was hij gelukkig! Abram genoot een vrede en een gemeenschap met God, die in het teken stond van de geest van aanbidding. Dat was de beloning van zijn geloof.

De veldslag van de koningen

Abram, pelgrim in het land, die de gemeenschap met God genoot en woonde bij de terebinten van Mamre, werd bewaard door Hem op Wie hij vertrouwde (vgl. Ps. 16:1,4-6). Toen er strijd ontstond tussen een aantal koningen, kon hij zich erover bedroeven, maar hij stond erbuiten. De gelovige moet zich niet bemoeien met de strijd van de machthebbers van deze wereld; daar heeft hij niets mee te maken. Toen Abram op de goede plek was, was God machtig hem te bewaren voor gevaren. Heel anders gesteld is het met de wereldsgezinde of aards gezinde christen, die zoals Lot in de steden in de vlakte woont. Lot had zijn tenten eerst opgeslagen tot bij Sodom (Gen. 13:12). Hij werd tegen zijn zin betrokken bij de strijd. Als de strijd van deze wereld ons soms dicht nadert en wij op de een of andere manier ervan te lijden hebben, laten wij ons dan eens afvragen of dat niet komt doordat wij op Lot lijken in plaats van op Abram. Wat zoeken wij? Lot had de hele vlakte van de Jordaan gekozen. Hij vond er gevangenschap en ook het verlies van zijn bezittingen, want hij woonde in Sodom (Gen. 14:12).

Daarin zien wij de tucht van God ten opzichte van Lot. Hij die de rechtvaardige Lot liefhad, wilde hem uit Sodom verwijderen. Helaas heeft deze tucht geen vrucht afgeworpen. Lot keerde weer naar Sodom terug. Genesis 19 leert ons wat God heeft moeten doen om hem daar weg te halen op het ogenblik toen het oordeel op de schuldige stad viel. Wat een waarschuwing voor ons!

Het was ook een beproeving voor Abram. Ging hij soms redeneren: ‘Lot heeft de vlakte van de Jordaan gekozen. Nu plukt hij de vruchten ervan. Ik kan mijzelf gelukkig prijzen dat ik naar God heb geluisterd en bewaard gebleven ben’. Maar dat zou gebrek aan liefde zijn geweest. Toen zijn neef gevangengenomen was, trok hij dadelijk erop uit met driehonderd achttien geoeffende mannen. Maar wat hadden die te betekenen tegenover de vier samenspannende legers van de koningen, die al vijf koningen verslagen hadden? Naar menselijke gedachten was het dwaas deze ongelijke strijd aan te gaan. Maar Abrams geloof tekende op God en daardoor wist hij zeker dat hij niet teleurgesteld zou worden. Hij wist dat de macht van God onmetelijk was, veel groter dan menselijke overmacht. En hij bracht al de have terug, ook zijn broeder Lot en diens gezin (Gen. 14:1-16). Ook deze keer had het geloof van Abram overwonnen in de beproeving.

Het aanbod van de koning van Sodom

“En de koning van Sodom toog uit, hem tegemoet (...) tot het dal Schave, dat is het Koningsdal” (Gen. 14:17). Hij had voor Abram een koopje, een aanbod. Maar voordat dit gebeurde, kwam God in de persoon van Melchizedek^{viii} voedsel en vreugde brengen – voorgesteld in het brood en de wijn. God weet wie we zijn, wat maaksel wij zijn (Ps. 103:13-14). Terwijl Hij ons leidt van de ene beproeving naar de andere, versterkt Hij ons geloof, geeft ons het nodige voedsel en verheugt onze harten met een vreugde die de wereld niet kan geven. Maar Melchizedek bracht Abram ook de zegen van God de Allerhoogste, de Schepper van hemel en aarde. Hij zegende God de Almachtige, die aan Abram de overwinning had gegeven. En Abram gaf hem van alles de tienden (Gen. 14:17-20; Hebr. 7:9-10).

Op deze manier werd Abram door God voorbereid op een nieuwe beproeving, die veel listiger en gevaarlijker was dan de voorgaande. De vijand gebruikt duizend listen om de trouwe gelovige te laten struikelen. De koning van Sodom zei: *“Geef mij de zielen; maar neem de have voor u”*. Dit aanbod openbaarde wat er in het hart van Abram leefde. Hij was zojuist door de priester Melchizedek gezegend namens God de Allerhoogste. Had hij dan behoefte aan de dingen die Sodom kon bieden? Nee, Abram weigerde dan ook alles met een heilige geestkracht. Niets wilde hij nemen. Men zou van hem niet kunnen zeggen: de koning van Sodom heeft Abram rijk gemaakt!

Als de koning van Sodom hem rijk had gemaakt, zou Abram getoond hebben dat God niet *alles* voor hem was. Hij zou in zekere mate onder de invloed van de koning zijn gekomen van wie hij geschenken had gekregen. Hij had in ieder geval verplichtingen tegenover hem gehad. Is het voor ons voldoende “gezegend te zijn met alle geestelijke zegening in de hemelse gewesten in Christus” (Ef. 1:3)? Hebben wij genoeg aan de machtige hulp van het priesterschap van Christus, de ware Melchizedek, die ons voedsel en vreugde komt brengen? Als wij de goederen of de gunst van mensen najagen, is dat niet hetzelfde als het aannemen van het aanbod van de koning van Sodom? Zelfs een draad of een schoenriem is voldoende om ons in een verkeerde positie te brengen. Als God ons hierin beproeft, hoe gedragen wij ons dan? Laten wij allemaal het voorbeeld van Abram volgen.

Deze beproeving lijkt veel op de tweede verzoeking van de Heer in Lukas 4:5-8. Daar ging het niet om de *behoeften* van de hemelse Mens tijdens Zijn omwandeling op aarde, maar om de *rechten* die Hij in de toekomst zal hebben op de aarde. De aarde wordt dan niet gezien zoals tijdens de eerste verzoeking, nl. als een *woestijn*, maar als de *erfenis* (Ps. 2:8). Nu is de erfenis nog in handen van de onrechtmatige eigenaar. Dat is zo, zelfs al zegt de satan: “zij is mij gegeven”, als hij spreekt over de heerlijkheid van de koninkrijken. Voor de gelovige is het een tijd van afwachten. Door het werk op het kruis heeft de Zoon des mensen Zijn rechten op de erfenis herregen. Spoedig zal Hij ze uitoefenen.

Satan, die zijn heerschappij over de wereld waarvan hij nu de overste is, probeerde te behouden, wilde de koninklijke heerlijkheid aanbieden *zonder* het kruis – net zoals hij dit werk wilde verhinderen. Hij eiste de hulde van de Koning. De volmaakte Mens verwierp de verzoeking. Hij weigerde iets van Satan te ontvangen, net zoals Abram dit weigerde van de koning van Sodom. “*U zal ik al deze macht en hun heerlijkheid geven*”, sprak de duivel. De koning van Sodom zei: “*maar neem de have voor u.*” Het is in feite dezelfde verzoeking, ze komt uit dezelfde bron. De man van het geloof behaalde de overwinning: Abram in zijn tijd, de overste Leidsman en Voleinder van het geloof in de dagen van Zijn vlees. Wat een voorbeeld voor ons!

Na deze dingen kreeg Abram de woorden van Genesis 15:1 te horen: “*Vrees niet, Abram! Ik ben u een Schild, uw Loon zeer groot*”. Zou Abram bang moeten zijn geweest voor de koningen die Lot vasthielden, op het ogenblik dat de HERE zijn Schild was? Had Abram iets kunnen wensen van de koning van Sodom, terwijl de HERE zijn grote Loon was?

De raad van Sarai

De beproevingen in de verschillende gebeurtenissen uit Genesis 13 en 14 heeft Abram doorstaan en hij heeft gereageerd in overeenstemming met Gods gedachten. Maar er zijn ook tekortkomingen in het leven van de

trouwste gelovige. Genesis 16 laat zien dat hij luisterde naar de stem van Sarai^{viii}. Het ongeduld van het natuurlijke hart werd geopenbaard. Abram had een belofte gekregen, en hij had God gelooft (Gen. 15:4-6). Maar tussen het ogenblik dat de belofte werd gedaan en dat zij werd verwerkelijkt verliep veel tijd. Het geloof en het geduld van Abram werden daardoor op de proef gesteld. Abram faalde op dit laatste punt. Ongetwijfeld ontbreekt ons allemaal *geloof*. Maar we hebben waarschijnlijk nog minder *geduld*! In zoveel omstandigheden van ons leven laten wij zien dat ons geloof zwak is. De Heer zou ook tegen ons kunnen zeggen: “*Waarom bent u angstig, kleingelovigen?*” (Matt. 8:26). Maar hoe zwak ons geloof ook is, wij twijfelen niet eraan dat de Heer Zijn beloften zal vervullen. Wat ons vooral ontbreekt is *geduld*. Wij willen direct krijgen wat de Heer ons pas veel later wil geven.

De geschiedenis van Abram is dan ook bijzonder leerzaam voor ons. Hij heeft gelooft in God en dat werd hem tot gerechtigheid gerekend. Er werd hem een erfgenaam beloofd. Zijn zaad zou zijn als de sterren aan de hemel, ontelbaar. Maar de vervulling van de belofte liet op zich wachten. Abram had geen kind, zijn ongeduld werd openbaar. Op aanraden van Sarai ging hij naar Hagar, de Egyptische dienstmaagd. Een zoon werd geboren, Ismaël. Maar door hem werd de belofte niet vervuld. Integendeel, de zoon van de dienstmaagd werd een doorn in het huis en de gevoelens van Abram. Niet alleen werd Sarai door Hagar veracht, maar Hagar was ook vol bitterheid voor Abram. Later zou Ismaël Isaak bespotten en Abram genoodzaakt worden om Hagar en Ismaël uit te drijven (Gen. 16:4-5; 21:9-11). Zelfs als wij niet twijfelen dat God Zijn beloften zal vervullen, zal ons ongeduldige vlees – dat de vervulling wil bespoedigen – ons veel smart en moeite geven.

In de brief aan de Hebreeën wordt aan deze tekortkoming van Abram stilzwijgend voorbijgegaan. Hij staat daar als een groot voorbeeld. Wij worden daar vermaand om navolgers te zijn van hen die door geloof en geduld de beloften beërven (Hebr. 6:12). En wanneer gezegd wordt dat Abram de belofte verkreeg, dan wordt niet zijn *geloof* bedoeld maar zijn *geduld*. “*Door geduld te hebben, verkreeg hij de belofte*” (Hebr. 6:15). Dit onderwijs steunt op wat hierboven gezegd is over geloof en geduld. Ons hart houdt niet van geduld. De beproeving wordt dan ook door God toegelaten om de eigen wil te breken, de wil van het natuurlijke hart om de uitredding, de vervulling van de beloften te verhaasten. “*Wij weten dat de verdrukking volharding werkt*” (Rom. 5:3). “*U weet dat de beproefdheid van uw geloof volharding bewerkt*” (Jak. 1:3). “*Zie, wij prijzen hen gelukkig die volhard hebben. U hebt van de volharding van Job gehoord en hebt uit het einde van de Heer gezien dat de Heer vol genegenheid en ontfermend is*” (Jak. 5:7-11).

Als de apostel de gelovige Hebreeën het voorbeeld van Abram voorhoudt, die geduld heeft geoefend en de belofte heeft verkregen, dan doet hij dit om hen aan te

moedigen diegenen na te volgen die door geloof en geduld de beloften beërven. Ze hebben volharding nodig, opdat ze na de wil van God gedaan te hebben de belofte kunnen ontvangen (Hebr. 10:36). Tijdens de Grote Verdrukking zullen de heiligen aangemoedigd worden met geloofsvertrouwen en volharding op het ogenblik van de bevrijding te wachten (Openb. 13:10; 14:12). Dat is niet alleen voor hen geschreven, maar ook voor ons.

Het ontbreken van volharding in het geloof zal altijd verootmoedigende ervaringen tot gevolg hebben. Dat heeft Abram, toen Abraham geheten, ondervonden na de geboorte van Ismaël. Toen de HERE tegen hem zei dat hij uit Sara een zoon zou krijgen, Isaak, door wie de beloften vervuld zouden worden, werd hij bevreesd. Hij riep uit: “*Och, dat Ismael mocht leven voor Uw aangezicht*” (Gen. 17:15-22).

Abraham bij Abimelech

Ik zal niets zeggen over Genesis 18, waar Abraham beproefd wordt. Tot hoever zal zijn voorbede gaan voor de steden waarover het oordeel zal worden uitgeoefend? Ook niet over Genesis 19, waarmee de geschiedenis van Lot eindigt.

In Genesis 20 zien wij dat Abraham in Gerar bij de koning Abimelech^x is. Ondanks de beproeving in Egypte struikelt Abraham hier op dezelfde manier. Wat een les en een waarschuwing voor ons! Lessen die we niet met moeite leren vergeten we weer snel. De vernederende ervaring voor Faraó (Gen. 13), was maar een ogenblik onthouden en nu weer vergeten. Abraham gedroeg zich in Gerar op dezelfde manier als in Egypte. Het vlees verandert niet en wordt nooit beter. Het is hetzelfde vlees, of het nu in Gerar^x is of in Egypte.^{xi}

Het uitdrijven van de dienstmaagd

In Genesis 21 vinden wij de geboorte van Isaak. God vervulde Zijn belofte, zoals Hij gesproken had, op de bestemde tijd (Gen. 21:1-2). Deze uitdrukkingen benadrukken het falen van Abram in Genesis 16 en zijn gebrek aan volharding. “*Zoals Hij gesproken had*”. Het geloof kan altijd op Hem rekenen. Want wat Hij zegt, volbrengt Hij zeker. Iets dat door Hem gezegd is, is een voldongen feit. De uitdrukking “*op de bestemde tijd*” is een kostelijke aanmoediging om te volharden. Er komt een tijd, door Hem gekozen; dan zal Hij verwerkelijken wat Hij gezegd heeft.

Natuurlijk vinden wij in Sara en Hagar, Isaak en Ismaël de twee verbonden, de twee naturen. Galaten 4 geeft ons veel inzicht in dit onderwerp. Maar wij bekijken deze geschiedenis vanuit een ander gezichtspunt: Kon Ismaël in het huis van Abraham blijven nadat Isaak geboren was? De zoon die Abraham voortdurend zou herinneren aan het ongeduld van zijn natuurlijke hart, en die tegenover het kind stond dat God had gegeven op de bestemde tijd? Dat was voor Abraham een

nieuwe beproeving. Sara, die hem eerst haar Egyptische dienstmaagd had gegeven, zegt nu: “*Drijf deze dienstmaagd en haar zoon uit.*” Wat zal Abraham doen? Kiest hij voor de zoon die hij gekregen heeft naar de gedachten van zijn eigen hart? Of voor hem die hij naar de beloften van God heeft gekregen? Als het hem moeite kost een beslissing te nemen, dan komt dat doordat de beslissing inhoudt: het wegzenden van de dienstmaagd en haar zoon. Het was immers zijn zoon! Van alle beproevingen die Abraham heeft ondergaan, stond hij nu wel voor de moeilijkste. Zijn genegenheid als vader stond op het spel. “*Dit nu mishaaide Abraham zeer ter wille van zijn zoon*” (Gen. 21:11). Toch spreekt God tot hem en moedigt hem aan, zodat hij weer de overwinning behaalt. Ons natuurlijke hart lijdt, als het erom gaat te breken met dat wat tot het vlees behoort. Maar als wij inzien dat het vlees geen plaats heeft voor God, zullen wij in de beproeving kunnen overwinnen.

De offerande van Isaak

Elke beproeving die Abraham tot nu toe heeft moeten ondergaan, kunnen wij *indirect* noemen. Zeker, hij werd beproefd, maar het was meestal door de omstandigheden waarin hij zich begaf, of waarin hij zich bevond. De omstandigheden werden door God toegelaten en vormden het middel om de toestand van Abrahams hart te openbaren. Of het nu de hongersnood was, of de twist tussen de herders van Lot en Abram, of de oorlog van de koningen, of het aanbod van de koning van Sodom, de raad van Sarai, het verblijf in Gerar, of de eis van Sara om Hagar weg te zenden.

Let erop dat de beproevingen van Abraham steeds moeilijker werden in gradatie. De eerste hielden verband met stoffelijke rijkdom (Gen. 12-14). De volgende met het vervullen van de belofte, het wegzenden van Ismaël en ten slotte de offerande van Isaak. Was het wegzenden van zijn zoon al moeilijk voor Abraham, dan was de laatste beproeving nog veel moeilijker. Ze was *direct*, dat wil zeggen ze kwam als rechtstreekse opdracht van God. Dit is de enige beproeving waarover op een directe manier gesproken wordt: “*En het geschiedde na deze dingen, dat God Abraham verzocht*” (Gen. 22:1).

Het “na deze dingen” duidt erop dat al het voorgaande in zekere zin een voorbereiding was geweest op dat wat nu ging komen. In het bijzonder omdat Abraham zich gehoorzaam had getoond bij het wegzenden van Hagar en Ismaël – en zich daarmee in beeld had losgemaakt van het vlees. De man van het geloof kon nu door God beproefd worden om de karaktertrekken van de nieuwe mens te belichten. Het was een beproeving van het geloof, die veel kostbaarder is dan die van goud, dat vergaat (1 Petr. 1:7). Het geloof van Abraham schitterde op de berg Moria! “*Door het geloof heeft Abraham, toen hij beproefd werd, Isaak geofferd*” (Hebr. 11:17). Het was een levend geloof, getoond uit de werken: “*het geloof, als het geen werken heeft, is op zichzelf dood*” (Jak. 2:17-24).

In beide beproevingen werd Abraham getroffen in zijn vaderlijk hart. Eerst moest hij Ismaël wegzenden, daarna Isaak offeren. Dat laatste was nog erger voor hem dan het eerste. Hij moest niet alleen maar zijn zoon wegzenden, maar *doden*. En het ging niet om de zoon van Hagar, de dienstmaagd, maar om Isaak, de zoon van de belofte. Maar wat het hem ook kostte, Abraham aarzelde niet. Hier lezen wij niet dat het slecht was in zijn ogen, zoals in Genesis 21:11. Het geloof redeneert niet, het haast zich te gehoorzamen en deze gehoorzaamheid ging hier – in beeld – tot in de dood, zoals Hebréeën 11 en Jakobus 2 ons leren.

Abraham had God lief boven alles, wat hij in de wereld had. En dat heeft hij bewezen door zijn daden. Zelfs zijn zoon Isaak weigerde hij niet, hoewel hij hem toch liefhad. In deze beproeving is het hart van Abraham geopenbaard, tot eer van Hem op Wie hij vertrouwde.

God vraagt van ons niet hetzelfde offer te brengen. Maar door welke omstandigheden of beproevingen Hij ons ook doet gaan, deze zijn erop gericht de toestand van ons hart te laten zien. Dat ons hart altijd in die toestand mag blijven, waarin het resultaat van de beproeving telkens tot eer van God zal zijn.

Oorsprong: [Le Messenger Évangélique 1954-33](#)

Titel: [Abraham éprouvé](#)

Eindnoten

ⁱ Abraham = vader van een menigte of aanvoerder van een menigte

ⁱⁱ Abram = verheven vader

ⁱⁱⁱ Farao = groot huis of zijn naaktheid

^{iv} Sara = edele vrouw of prinses

^v Lot = sluier of bedekking

^{vi} Sodom = branden of brandend

^{vii} Melchizedek = koning der gerechtigheid

^{viii} Sarai = mijn prinses

^{ix} Abimelech = mijn vader is koning

^x Gerar = plaats (om te overnachten)

^{xi} Egypte = dubbele engten, de wereld